

Förord

Att ge ut en tidskrift med fokus på allmän didaktik framstår idag som mer nödvändigt än någonsin tidigare. I dagarna har en utredning om en ny lärarutbildning publicerats i Sverige, *Ämneskunskaper och lärarskicklighet* (SOU 2024:81). Utredningen föreslår en anmärkningsvärd minskning av den utbildningsvetenskapliga kärnan – UVK – från 65 till 45 högskolepoäng. Inom ramen för de minskade 45 högskolepoängen ska blivande lärares kunskaper i kognitionsvetenskap kopplad till lärande och undervisning prioriteras. Exempel på vilka innehåll som ska ges mindre utrymme i utbildning för blivande lärare är *läroplansteori* och *skolhistoria*, det vill säga två centrala områden i allmän didaktik. Samtidigt påminner hela förfarandet om tidigare epoker av klåfingrig politisk styrning av lärarutbildningen och knappast om en utbildning kopplad till akademisk frihet och förtroende för professionen. Inte minst av denna anledning är det av vikt att vår tidskrift diskuterar frågor om vad som bör utgöra ett centralt innehåll i utbildningen samt öppnar för olika typer av bidrag. Det innebär i detta nummer av NoAD att vi både publicerar några viktiga vetenskapliga artiklar, men att vi också tagit in ett debattbidrag som besvaras. Dessutom finns en essä, som passade nog behandlar svensk lärarutbildning.

I **Sofia Boos** artikel synliggörs spänningar mellan lärare, speciallärare och specialpedagog vad gäller vem som har ansvaret för anpassning och undervisning av elever i behov av stöd. Spänningarna mellan yrkesgrupper kan ofta utvecklas till dilemman där de olika grupperna upplever att deras inflytande över den specialpedagogiska eller pedagogiska praktiken hotas. Policytexter är otydliga vad gäller vem eller vilken yrkesgrupp som ska utföra vilket arbete. Boo pekar ut det här som ett problem som knappast gynnar arbetet kring de elever som har störst behov av stöd.

Johan Wikström undersöker i sin artikel hur lärandebegrepp konstrueras i samtiden inom Svenska kyrkan. Lärande- och kunskapsinnehållet i lärandebegreppen studeras genom Biestas uppdelning mellan *kvalifikation*, *socialisation* och *subjektifiering*. Det empiriska underlaget består av två texter: dels ett biskopsbrev om lärande och undervisning, dels riktlinjer för svenska kyrkans konfirmandarbete. Studien visar att Svenska kyrkans texter grundar sig dels på faktakunskaper, dels på deltagande i en kyrklig gemenskap som förutsätter kristen tro. Svenska kyrkans officiella syn på lärande och kunskap är formulerat i ett spänningsfält mellan det demokratiskt allmäntillgängliga och det konfessionella.

I **Bo Dahlins** debattinlägg beskrivs vetenskapen som en ideologi i vilken endast data från dagens naturvetenskap tillåts bidra till konstruktionen av samhällets gemensamma, offentliga världsåskådning. Hans exempel utgår från att en kristen friskola fick skarp kritik av Skolinspektion på grund av att skolan hade undervisat om *Intelligent design* (ID) och samtidigt kritiserat den neodarwinistiska evolutionsteorin. På god vetenskaplig grund låter vi **Ebba Lisberg Jensen**, docent i humanekologi, gå i dialog med Dahlin. Lisberg-Jensen stryker under att evolutionsteorin som plausibel förklaringsmodell

2 *Förord*

inte ens naggas i kanten av Dahlins kritik. Intelligent design som lyfts fram som alternativ förklaring med en allsmäktig varelse som satte skapelsen i rullning är en spekulativ. Den typen av spekulativ har aldrig forskare inom evolutionsteori intresserat sig för. De har intresserat sig för det vi kan veta något om. Dahlin ges också en möjlighet att komma in med replik innan Lisberg-Jensen avslutar replikskiftet.

Avslutningsvis har **Silwa Claesson** skrivit en essä i det aktuella ämnet svensk lärarutbildning. Silwa skrev sin kritiska essä om dagens lärarutbildning *innan* betänkandet om ny svensk lärarutbildning lades fram men texten framstår trots det som en fråga om vilken lärarutbildning vi vill ha. Silwa skriver utifrån en bildningsorienterad ståndpunkt och förespråkar en holistisk lärarutbildning. Det är tyvärr ganska långt från vad som föreslagits av utredaren till det nya betänkandet gällande svensk lärarutbildning.

Ola Henricsson
Huvudredaktör

Silwa Claesson
Ansvarig utgivare